

Till
Cusanuskonferensen 19 oktober 2017

Mina varmaste hälsningar till er!

Jag hoppas att ni får stimulerande samtal i Sigtuna idag och beklagar samtidigt att jag inte har möjlighet att vara med. Med glädje har jag sett hur Cusanusprojektet utvecklats och konkretiserats i en rad olika sammanhang. Dialogen mellan religion och naturvetenskap är ingen teologisk bisyssla. Det är en nödvändig del av en tro som ska förbli trovärdig i vår tid.

Religion handlar i grund och botten om relationer. Det rör min relation till Gud, till andra människor, till mitt eget framväxande jag, till hela skapelsen, till traditionen, historien och framtiden. Därför är min övertygelse att alla livets stora frågor har en hemvist i kyrkan. Det betyder inte att teologen har svaren på allt, men däremot att det finns en teologisk aspekt, eller kanske teologisk följdfråga till vår tids alla stora frågor. Jag ser på förhållandet mellan religion och naturvetenskap som ett slags gynnsamt triangeldrama. Vi har mötet mellan tro på kunskap (vetenskap) och trons kunskap (religion och teologi) och deras gemensamma ansvar för världen. I detta drama behövs en tolkande teologi.

Det finns en bedräglig bild av att tro och vetenskap är oförenliga motsatser. Den har förstärkts av 1800-talsforskare som Andrew Dickson White och John William Draper, som framgångsrikt inpräntat den felaktiga bilden att kyrkan och vetenskapen står och alltid stått i konflikt med varandra. Men som vi vet är relationen mellan religion och vetenskap betydligt mer komplex. I flera bemärkelser härrör vår naturvetenskapliga tradition från den kristna kyrkan. Vi kan nästan tala om ett föräldrabarnperspektiv: född och uppfostrad i kyrkan upplevde den framväxande naturvetenskapen en stormig tonårstid av revolt och avståndstagande. Som alla emancipationsprocesser rymde den både konflikt och missförstånd.

Svenska kyrkan har inte haft problem med evolutionsläran på längre. Ändå har många intrycket att vi måste välja. Här har Cusanus stimulerat till ett intellektuellt samtal som måste föras. Vi ska härbärgera dialogen och erbjuda rum för det kvalificerade tankeutbytet mellan naturvetenskap och humaniora. Påve Johannes Paulus II påpekade att naturvetenskapen kan rena religionen från villfarelse och vidskepelse och att religionen kan rena naturvetenskapen från avgudadyrkan och falska absolutifieringar. Jag tror att han har rätt i att de kan dra varandra in i en större värld, en värld där båda kan blomstra.

Till denna dialog bidrar alltså kristen tradition med en rik uppsättning verktyg. Den hermeneutiska kompetens som följer av teologiska traditioners kritiska och självkritiska texttolkande är inte bara av värde för populärvetenskapliga sammanfattningar av forskningsrön, men även för förståelsen av att ytterst få forskningsresultat är oskyldiga, ”rena” data. Kristen tradition har begåvats med en uppskattning av intellektets förmågor i kombination med en vördnad för mysteriet. Detta uppmuntrar

till tankeskärpa och precision, men också till ödmjukhet inför det preliminära hos både vetenskapliga paradigmen och teologiska föreställningar.

Det råder varken konflikt eller harmoni utan en fruktbar spänning mellan naturvetenskap och kristen tro. Vår utmaning är att utforska denna spänning. Det är en uppgift Cusanusprojektet tagit sig an och därigenom utmanat fördomar och bidragit till ett fördjupat och mer kvalificerat samtal om religion idag.

Tack!

Er medvandrare på trons intellektuella resa

A handwritten signature in blue ink that reads "+ Antje Jackelén". The signature is written in a cursive style.

Antje Jackelén
Ärkebiskop